

CIBioGo

Компас за владеење со биодиверзитетот

Финансиер

**Interreg
Europe**

**Co-funded by
the European Union**

CIBioGo

Партнери

Советодавен партнер

Содржина

CIBioGo накратко	4
Што подразбираме под биодиверзитет и зошто е важно за нас луѓето?	5
Што опфаќаме во рамките на биодиверзитетот во CIBIOGO?	6
Аспект на управување со биодиверзитетот	7
Заштита на биодиверзитетот и зачувување на природата	8
Развој на екосистемски услуги	9
Промоција на екотуризмот	10
Аспект на граѓанско учество	12
Консултации со засегнатите страни	13
Вклучување на граѓаните во одлучувањето и планирањето	15
Методи за решавање на конфликти на корисници	17
Иновативни шеми за финансирање	19
Податоци за биодиверзитет и граѓанска наука (citizen science)	21
Децентрализирани протоколи за следење	23
Како CIBioGo ќе се справи со горенаведените полиња?	25
Методологија на CIBioGo	26

Многу одамна...

постоеше свет каде природата и човештвото коегзистираа хармонично, создавајќи таписерија на животот што ја одржуваше рамнотежата на екосистемите. Сепак, видовите почнаа да исчезнуваат, а животот почна да се распаѓа.

Низ шумите одекнуваше тивок шепот, а песните на птиците станаа потивки. Се наруши танцот помеѓу опрашувачите и цвеќињата, што доведе до намалување на размножувањето на растенијата и губење на виталните извори на храна.

Во океаните коралните гребени станаа бледи и безживотни. Исчезнувањето на коралите остави безброј морски видови без дом, нарушувајќи го синџирот на исхрана кој се потпираше на нивното присуство.

Отсуството на есенцијалните опрашувачи на плодните земји резултираше со намалени приноси, оставајќи ги земјоделците во очај и заедниците соочени со глад. Без виталната работа на инсектите и микроорганизмите, почвата стана исцрпена, губејќи ја својата способност да го одржува животот на растенијата.

Надвор од очигледните влијанија, светот се соочи со невидени последици. Отсуството на природните предатори доведе до неконтролиран раст на штетниците, уништување на посевите и исфрлање на екосистемите од рамнотежа. Исчезнувањето на микроорганизмите клучни за рециклирање и распаѓање на хранливите материи резултираше со широко распространета деградација на почвата, загрозувајќи ја основата на самиот живот.

Се надеваме дека не претставивме премногу темна иднина со нашата воведна приказна, но за жал, светот се движи во таа насока, ако заедниците не преземат акција за да се запре загубата на биодиверзитетот на планетата. Партнерите на CIBioGo се подготвени да дејствуваат за заштита на биодиверзитетот.

CIBioGo накратко

CIBioGo се залага за граѓанско учество во управувањето со биолошката разновидност, четиригодишен проект под покровителство на програмата за меѓурегионална соработка Interreg Europe - кофинансирана од Европската Унија - фокусирајќи се на подобрување на регионалните политики преку размена на добри практики.

Партнерските региони на CIBioGo од шест земји ја споделуваат потребата да се вклучат партиципативни методи во управувањето со биодиверзитетот и да се поттикнат нивните граѓани да учествуваат во заштитата на природата. Иако се достапни различни добри практики и методи на партиципативно управување, тие не се доволно искористени во контекст на управувањето со биодиверзитетот, поле кое бара дополнително учење и размена.

Што подразбираме под биодиверзитет и зошто тој е важен за нас луѓето?

Биодиверзитетот ги опфаќа сите различни видови на живот што ќе ги најдете во една област - разновидноста на животни, растенија, габи, падури и микроорганизми како бактерии кои го сочинуваат нашиот природен свет. Секој од овие видови и организми работат заедно во екосистемите, како сложена мрежа, за да одржуваат рамнотежа и да го поддржат животот.

Без биодиверзитетот, целиот наш систем за поддршка на човечкиот, но и животинскиот свет, би пропаднал. Се потпираме на природата за да ни обезбеди храна и чиста вода, за многу лекови и да спречиме поплави и други екстремни временски ефекти.

Што опфаќаме во врска со биодиверзитетот во СiВioGo?

Аспект на управување со биодиверзитетот

Аспект на граѓанско учество

Аспект на управување со биодиверзитетот

Биодиверзитетот долго време е фокусна точка за креаторите на политиките, еколошките групи и многубројните поединци. Следствено, имплементирани се различни иницијативи за заштита на ризичните видови и живеалишта, како и за обновувањето на оние кои се во пропаѓање. И покрај некои достигнувања во обновувањето на живеалиштата и видовите, постојат бројни предизвици и се очекуваат дополнителни проблеми, особено со фактори како климатските промени. Структурата на глобалното управување со биодиверзитет мора да претрпи трансформација за да ги води суштинските лични и општествени промени, опфаќајќи ги промените во вредностите, верувањата и општественото однесување, потребни за ефикасно справување со загубата на биодиверзитетот.

Во CIBioGo идентификувавме три полиња на управување кои припаѓаат на надлежностите на проектните партнери.

Аспект на управување со биодиверзитетот:

Заштита на биодиверзитетот и зачувување на природата

накратко се залага за управување со природните ресурси со цел да се одржи биолошката разновидност.

Заштитата на биодиверзитетот се однесува на зачувување и управување со екосистемите и природните живеалишта и обезбедување дека тие се здрави и функционални.

Зачувувањето на природата е форма на заштита на животната средина која им овозможува на луѓето да ги користат природните ресурси, но поттикнуваат одржливост и минимално еколошки влијанија. Тоа гарантира дека ресурсите опстојуваат за идните генерации додека ги штити екосистемите и видовите.

Аспект на управување со биодиверзитетот:

Развој екосистемски услуги

накратко се добра и услуги што природните екосистеми ги обезбедуваат за луѓето.

Екосистемските услуги ги опфаќаат разновидните и бројни предности што природната средина и робусните екосистеми им ги обезбедуваат на луѓето. Овие екосистеми опфаќаат различни видови, вклучувајќи агроекосистеми, шумски екосистеми, екосистеми од пасишта и водни екосистеми. Кога овие екосистеми функционираат хармонично, тие придонесуваат за основни услуги како што се природното опрашување на културите, прочистувањето на воздухот, ублажувањето на екстремните временски настани и подобрувањето на човечката ментална и физичка благосостојба. Колективно наречени екосистемски услуги, овие придобивки често играат клучна улога во снабдувањето со храна, обезбедувањето на достапност на чиста вода за пиење, олеснувањето на распаѓањето на отпадот и зајакнувањето на еластичноста и продуктивноста на екосистемите за храна.

Формирање почва

Филтрација на вода

Производство на кислород

Регулација на климата

Прочистување на воздухот

Регулација на водата

Рекреација

Естетика

Културна вредност

Аспект на управување со биодиверзитетот:

Промоција на екотуризмот

накратко е одговорно патување во природни области кои ја зачувуваат животната средина, ја одржуваат благосостојбата на локалното население и вклучува толкување и едукација.

Екотуризмот се промовира како вид туризам кој го нагласува „одговорното“ патување, користејќи го она што застапниците го сметаат за одржлив транспорт, со фокус на природните области. Целите вклучуваат зачувување на животната средина, подобрување на благосостојбата на локалните заедници и постигнување различни цели како што се едукација на патници, генерирање средства за еколошка заштита, придонес за економски развој и политичко зајакнување на локалните заедници и промовирање на почитување на различни култури и човекови права.

Аспект на граѓанско учество

Итноста за зајакнување на учеството во управувањето со биодиверзитетот се зголеми во контекст на неодамна објавената Стратегија на ЕУ за биодиверзитет за 2030 година, која има за цел да го заштити природниот свет и да ја смени деградацијата на екосистемите. Длабокото разбирање на темата и нејзиното значење и активно вклучување на сите граѓани е од суштинско значење за одржливото управување со екосистемите.

Партнерите на CIBioGo идентификуваа шест партиципативни алатки што сакаат да ги истражат за оваа цел.

Аспект на граѓанско учество:

Консултации со засегнатите страни

е активно ангажирање на групи од интерес во дизајнирањето, формулирањето и евалуацијата на јавните политики и законодавството.

Еколошка едукација за деца

Регион Хорта-Суд, Шпанија

**Mancomunitat
Intermunicipal
de l'Horta Sud**

Задолжен за имплементација

Одделение за животна средина на Комонвелтот на L'Horta-Sud

Одделот за животна средина на Комонвелтот L'Horta-Sud во соработка со Провинцискиот совет на Валенсија разви различни игри и активности за децата од училиштата на тема заштита на животната средина, со вклучување на сите нивоа на образовни институции, здруженија на партнери, Владата на локално и регионално ниво и здруженијата кои се активни на терен. Едукацијата се одвива преку практични работилници кои вклучуваат игри и активности за децата да учат нови работи преку гејмификација, одржани од тренери и инструктори за животна средина.

Цели

Регионот ги поддржува Европските цели за одржлив развој (ЦОР), особено подобрувањето на политиките за одржливост. Целта е општините од регионот да се направат што е можно поодржливи и да се промовира позелена иднина. Еколошкото образование и учење за децата е важен фактор за постигнување на оваа цел, со вклученост на сите актери на теренот.

Линк до веб страната на CIBioGo Добра практика

Аспект на граѓанско учество:

Вклучување на граѓаните во одлучувањето и планирањето

е процес кој им дава можност на индивидуални лица да влијаат врз јавните одлуки, што претставува клучна компонента на демократскиот процес на одлучување.

Проект „Blue Crab” - Намалување на штетите од инвазивната врста Атлантскиот син рак во приморските делови на регионот Базиликата

Регион Базиликата, Италија

Задолжен за имплементација

Општина Поликоро

„Blue Crab” е интегриран контролен проект против инвазивната врста *C. sapidus*, насочен кон зачувување на автохтониот биодиверзитет преку активирање на ланец на снабдување со храна. Проектот, покрај партнерите, вклучува професионални рибари, ресторантери и компании за обработка на производи, училиштата за хотелиерство, готвачи и директни потрошувачи. Проектот се состои од 4 активности: 1) експериментален контрола; 2) претходна проценка на потенцијалните ланци на снабдување; 3) мониторинг на водната биокоееноза; 4) дистрибуција и подигнување на свеста насочени кон управите, граѓаните, рибарите и ресторантерите.

Цели

Целта на овој проект беше да се зачува автохтониот биодиверзитет во регионот Базиликата преку интегрираната борба против инвазивна врста и да се трансформира ланецот на снабдување и активирање на сите негови актери во борбата. Развивен е водич во кој детално е опишана постапката за изградба на селективни замки за риболов на *C. sapidus*, а со Одделот за здравство на регионот Базиликата се дефинирани и насоките за здравствени контроли на видот за време на неговото тргување.

Линк до веб страната на CIBioGo Добра практика

Аспект на граѓанско учество:

Методи за решавање на конфликти со корисници

се начини на кои две или повеќе страни можат да најдат мирно решение за несогласување меѓу нив.

Имплементација на тивки зони во Националниот парк Триглав

Горењска област, Словенија

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

Slovenia Forest Service

Задолжен за имплементација

Националниот парк Триглав

Добрата практика се состои во воспоставување на тивки зони во Националниот парк Триглав согласно Планот за управување со паркот, и проширување на овие тивки зони и на соседните области. Тивките зони во Националниот парк се посебни области каде што не е дозволен пристап поради заштита на некои видови. Обележувањето се прави на терен со затворање на патиштата. Тивките зони најпрво беа воспоставени во соработка со различни засегнати страни: шумари, невладини организации, сопственици на земјишта, итн. На ниво на политики, правилото за тивки зони е опишано во Планот за управување со националниот парк Триглав. Оваа мерка е успешен пример за тоа како успешно да се ограничи и управува посетата заради заштита на природата и биодиверзитетот; преку сложена комуникација со различни засегнати страни кои споделуваат заедничка цел.

Цели

Интервенцијата е создадена за заштита на видовите птици и обезбедување на поволен статус на загрозените видови, како да се обезбедат најдобри можни услови за репродукција на истите.

Линк до веб страната на CIBioGo Добра практика

Аспект на граѓанско учество:

Иновативни шеми за финансирање

се однесуваат на низа нетрадиционални механизми кои можат да понудат иновативни решенија за решавање на глобалните проблеми со биолошката разновидност.

Пилот агроеколошка шема за регионите „Тарнава Маре“ и Погани Хавас – Плаќање за екосистемски услуги

Округот Харгита, Романија

Задолжен за имплементација

Фондација ADEPT & Дирекција за региони Тарнава Маре и Погани Хавас

Овој проект има за цел да тестира примена на агроеколошки шеми базирани на резултати на површини со трева во Југоисточна Трансилванија покривајќи 150 хектари, поврзувајќи финансиската вредност со одредени методи на регенеративно земјоделство. Избраните области за проектот нудат земјоделска површина со висока природна вредност на ниво на пејзаж во Европа. Овие пејзажи се прибежишта за широк спектар на хабитати и видови, кои често имаат необични барања за управување. Наодите покажаа дека биодиверзитетот во овие земјоделски пејзажи ќе се одржи ефективно ако ограничените режими на косењ се применуваат. Проектот избра индикаторски видови за проценка на нивото на биодиверзитет; изврши пресметки за исплата според применетиот регенеративен метод; избра релевантни области за оваа шема и објави повик за фармери. Фармерите беа обучени за регенеративните методи потребни за заштита на биодиверзитетот и потоа беа применети новите земјоделски методи. Мониторингот на индикаторите покажа дека шемата била успешна.

Цели

Шемата за агроекологија базирана на резултати се фокусираше на ливади со висока природна вредност, наградувајќи практично управување кое произведува квалитетно сено и ги заштитува дивите видови.

Линк до веб страната на CIBioGo Добра практика

Аспект на граѓанско учество:

Податоците за биодиверзитетот и науката за граѓаните

се пристапи во кои непрофесионалните учесници придонесуваат за собирање податоци за унапредување на научното истражување.

„Внимание, инвазивни!” интегрирана кампања

Регионот Виџеме, Латвија

Задолжен за имплементација

Агенција за зачувување на природата Република Латвија

Интегрираната комуникациска кампања „Лов на инвазивни видови во латвиската природа” е организирана со цел да се зголеми јавната свест за инвазивните видови, заканата што ја претставуваат за природната разновидност, и да се поттикнат сите да се вклучат во борбата против инвазивните видови во Латвија преку пријавување на забележаните инвазивни видови во природата на системот за управување со инвазивни видови. Системот овозможува поднесување извештај за инвазивни видови забележани во природата, при што секој извештај се проверува од научници.

Цели

На интегрираната комуникациска кампања „Лов на странци во латвиската природа” целите беа да се информира јавноста за инвазивните видови и заканата што ја претставуваат за природата, да се промовира апликацијата за управување со инвазивни видови www.invazivs.lv, да се поттикне практична вклученост во контролата на инвазивните видови - пријавување во ISP (граѓанска наука) и да се зголеми пријавувањето на инвазивни видови.

Линк до веб страната на CIBioGo Добра практика

Аспект на граѓанско учество:

Децентрализирани протоколи за следење

се однесуваат на практиката на собирање и организирање на докази за следење на децентрализиран или дистрибуиран начин според заеднички протокол.

Астер алпинус

25 во оваа област

Алпскиот астер (*Aster alpinus*) е отпорно цветно растение со цветови слични на камилица, потекнува од европските планински региони и е познат по своите шармантни цветови во бела, плава, пурпурна или розова боја.

Децентрализиран биолошки мониторинг

Валонски регион, Белгија

Задолжен за имплементација здружение Натагора

Мрежа од сите нивоа (од почетници до признати теренски експерти) волонтери натуралисти е координирана, обучена и мотивирана од организацијата Натагора. Оваа практика е поврзана со спроведувањето на „Стратегијата за биодиверзитет 360°“ на повеќе нивоа. Може да се користи за евалуација на комплетирањето на еколошката мрежа и подиректно оценување на комплетирањето на плановите за управување со локациите Натура 2000. Неколку важни заложби на Валонија во однос на биодиверзитетот, исто така, се оценуваат преку овие индикатори: земјоделство (индекс на земјоделски птици), управување со водите (мониторинг на водни птици), директиви за птици и живеалишта (член 17 и член 12 известување). Одговорната организација координира мрежа од стотици волонтери кои спроведуваат полустандардизирано земање примероци на индикатори за биолошка разновидност, вклучувајќи птици кои се размножуваат, водни птици кои презимуваат, лилјаци во хибернација, рептили и популации на водоземци. Координацијата вклучува обука, воспоставување протоколи, собирање и потврдување на податоци, анализа и дисеминација на резултатите.

Цели

Долгорочното набљудување на индикаторите за биодиверзитет е клучно за да се утврди напредок или недостаток во која било политика за зачувување на природата. Лугето вклучени во процесот се подготвени да соработуваат на полуструктуриран начин за да обезбедат научни податоци неопходни за информирање на регионалната политика за природата.

Линк до веб страната на CIBioGo Добра практика

Национален парк Маврово

Контекст на биодиверзитетот и предизвици

Неодамнешните процеси за прогласување нови заштитени подрачја покажаа дека постои незадоволена потреба за подобро информирање, едукација и вклучување на населението. Организациите за заштита на природата имаат многу ограничени капацитети за обезбедување комуникациски услуги за заинтересираните страни, а речиси никакви капацитети за развој и спроведување методи кои обезбедуваат граѓанско учество во управувањето со биодиверзитетот или носењето јавни одлуки.

Покрај тоа, капацитетите за управување со заштитените подрачја се многу ограничени, што претставува долгогодишен проблем во земјата. Проблемот не е само во недостатокот на финансиски ресурси (што само по себе е голем предизвик), туку и во недостатокот на едуциран кадар, како и во недостатокот на свест и поддршка од локалното население.

Македонија, а особено Маврово, се соочува со предизвици од слабо управувани конфликти помеѓу диви животни и луѓе. Сегашниот систем за исплата на штети на фармерите кои претрпуваат загуби на добитокот или имотот поради диви животни не ги зема предвид превентивните мерки.

Регулирана политика

Закон за природата и подзаконски акти кои ги регулираат конфликтите помеѓу луѓето и дивите животни.

Очекувано унапредување на политиката

Законот/правилникот воведува обврска за преземање превентивни мерки од страна на земјоделците во националните паркови и другите заштитени подрачја, како и национална програма за поддршка на земјоделците во разбирањето и примената на тие мерки.

Визија

Македонските земјоделци се свесни за начините на кои можат да спречат конфликти помеѓу луѓето и дивите животни, државата им помага во спроведувањето на превентивни мерки, а таквите конфликти стануваат ретки.

Како CIBioGo ќе се справи со горенаведените полиња?

Партнерите на CIBioGo ќе ги решаваат горенаведените прашања преку програмата Interreg Europe, чија цел е да поттикне подобрувања на политиките во регионите што учествуваат. Подобрувањето на политиките значи една или повеќе од следните промени во стратегиите, оперативните програми, финансиските инструменти или други политики:

- Нов тип на проекти финансирани преку повици за предлози
- Промена во управувањето со инструментот за политики, на пр. ревидирање на методологијата за евалуација на перформансите; промена на критериумите за избор на поддржани проекти; нови начини за објавување/рекламирање на активностите на повиците; промени во процесите и правилата на одлучување итн.
- Ревизија на самиот политички инструмент со структурна промена, на пр. додавање нови мерки и приоритети, модифицирање на буџетските алокации итн.

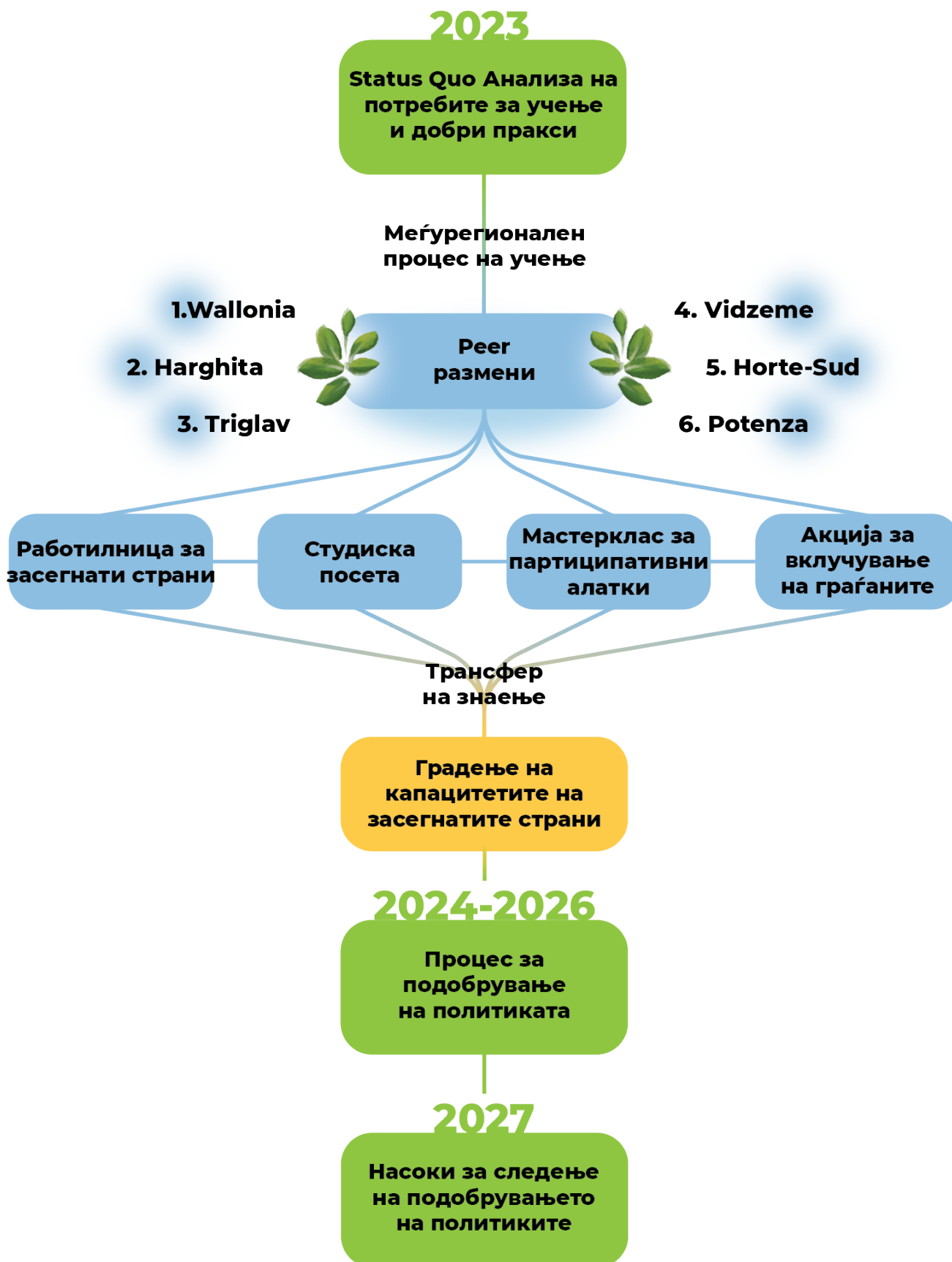
Во срцето на методологијата на програмата лежи трансрегионалниот процес на учење преку идентификување, анализа и пренесување на добри практики меѓу регионите-учеснички; на крајот доставувајќи решенија од корист на сите граѓани.

Главните чекори во CIBioGo се состаноците за рецензии помеѓу сите партнери, на кои партнерите ќе имаат можност за размена на добрите практики едни со други, ќе соработуваат со локалните групи на заинтересирани страни, ќе покануваат експерти за да се запознаат со претходно наведените инструменти за учество во форма на мастер класови и ќе организираат локални акции за вклучување на граѓаните. Градењето капацитети на организациите-учеснички и нивните засегнати страни е од најголема важност, како и во проектите од типот на Interreg Europe, така што знаењето стекнато преку состаноците за рецензија ќе се пренесе на локалните групи во форма на сесии за градење капацитет на засегнатите страни.

Што се однесува до подигнувањето на свеста за важноста на темата на проектот, сегашната публикација е важна алатка, која ќе биде проследена со „Практичен водич за засегнатите страни и граѓаните“ на тема управување со биодиверзитетот.

- Регионално ниво
- Ниво на засегнати страни
- Транснационално ниво

Методологија на CIBioGo

Патување кон закрепнување

...како што светот се затекнуваше на работ на колапс, почна да расте свеста. Луѓето, сфаќајќи ги последиците од нивните постапки, ги здружија силите во обид да го спречат намалувањето на биодиверзитетот. Владите, организациите и поединците се обединија за да ги заштитат и зачуваат преостанатите екосистеми и видови.

Напорите за пошумување ги вратија во живот деградираните шуми, со што се вратија и безброј видови. Проектите за зачувување ги рехабилитираат морските живеалишта, дозволувајќи им на некогаш загрозените суштества да напредуваат. Одржливите земјоделски практики ја пополнија почвата, со што се зголеми бројот на полиња.

Зачувувањето на биодиверзитетот стана глобален приоритет, интегриран во секој аспект на општеството. Луѓето развиле длабоко ценење за сложените врски меѓу видовите, негувајќи го нивниот соживот со природата.

Приказната за свет без биодиверзитет послужи како пресвртница, луѓето почнаа да ја сфаќаат важноста на незаменливата мрежа на животот. Почна да се појавува нова заложба за одржување на деликатната рамнотежа меѓу луѓето и природата, а реставрацијата започна.

Дознајте повеќе

Импresiум
2024

Напишано од:
Nóra KÉBEL, BURST Ltd

ДОБРИ ПРАКТИКИ И ФОТОГРАФИИ ОД:
CIBioGo partnership

Дизајн:
Elephant in the Room

ОБЈАВЕН ОД:
Проект CIBioGo

ISBN:

КОФИНАНСИРАНО ОД:
INTERREG EUROPE PROGRAMME
01C0246 CIBioGo

